

Namn

8 maj

I dag har **Åke** namnsdag. Namnet, som närmast kommer från fornvästnordiskans Aki och troligen betyder "lillefar", fanns redan på runstenar och var vanligt på medeltiden. Sedan blev det populärt igen på 1930- och 40-talen, gärna i dubbelnamn som Per-Åke och Lars-Åke. Omkring 76 000 personer bär namnet Åke och cirka 13 100 kallas så, med medelåldern 70.

Bemärkelsedagen

BILD: PONTUS LUNDAHL

I dag uppmärksammas särskilt **Röda Korsets dag**. Det sker till äminnelse av hjälporganisationens grundare Henry Dunant som föddes 8 maj 1828 i Schweiz.

Det hände då

• **För 50 år sedan**, 1972, kapades ett belgiskt Boeing-plan med drygt 100 passagerare ombord av den palestinska gerillaorganisationen Svarta september. Kaparna krävde frigivning av 350 palestinska fångar och tvingade planet att landa på flygplatsen utanför Tel Aviv i Israel. Dagen därpå stormades det av en israelisk specialstyrka, som sköt två av kaparna och grep två andra. Styrkan leddes av **Ehud Barak** och en av soldaterna var **Benjamin Netanyahu**, bägge framtida premiärministrar i Israel.

Hört och hänt

• **För 50 år sedan**, 1972, inledde kung **Gustaf VI Adolf** sitt första statsbesök i Västyskland. Förutom de sedvanliga mötena passade han på att tillfredsställa sitt välkända intresse för arkeologi, och besökte utgrävningarna i Bonn av ett romerskt här läger från 200-talet e Kr.

220...

... kilometer i timmen höll **Gilles Villeneuve** när han för 40 år sedan, 1982, under ett träningslopp på Zolder-banan körde på västtysken **Jochen Mass** bil bakifrån. Villeneuves bil flög 150 meter genom luften och den kanadensiske racerföraren slungades ur och in i ett skyddsstaket. Han avled några timmar senare av sina skador. Villeneuve blev därmed det 75:e offret för racersporten sedan 1948.

Namn vi minns

• **För 62 år sedan**, 1960, avled tonsättaren och dirigenten **Hugo Alfvén**, som föddes 1 maj 1872. På 1910-talet började han arbeta som dirigent och ledare för kören Orphei Drängar. Alfvén skrev flera kända symfonier och orkesterverk "Midsommarvaka" (1903) och "Bergakungen" (1916–1923).

Trädgård

Arboretum och Rhodondendronskog

Marie och Mitch Tkauc har en parkliknande trädgård. De kan de delvis tacka stormarna Gudrun och Per för. Hade de inte blåst ner deras tallskog hade de aldrig kunnat ana vilket vackert landskap som låg och väntade på att förvandlas till trädgården Lilla Skapargården i Valinge.

Marie och Mitch började anlägga trädgårdens första delar 1998. Men sedan utökades den efter stormarna.

– Jag älskar träd. Både när de blommar, för sina blad, sin form och för sina höstfärger, säger Marie.

De har tillsammans skapat ett arboretum, en japaninspirerad del nära huset, ett Woodland, en Rhodondendronskog, en stor grävd sjö, några mindre dammar och planterat hur mycket träd, buskar och perenner som helst.

Där finns irisar, trillium, en citronbuske, japanska lönnar, strimmlönnar, vackra olvon, rönnar, som Ullunggrönn och Pärllrönn, äkta kastanj, blomsterkorneller, doftande Skimmia, barrträd som Ceder, Solfjädertall, Dammcypress, Ginkgo Biloba, idegranar, Suga, Cryptomeria japonica, Tulpanträd, gula, röda och orangea träd-pioner.

Hon har nog allt man kan drömma om.

Marie älskar verkligen sina träd. Det första träd hon planterade var en Praktkatalpa, Catalpa Speciosa, för att den doftar så gott, har vackra blomklasar och fina blad. Sedan dess har det blivit en stor samling.

– När jag numera går in i en plantskola så kommer jag oftast ut tomhänt. Jag har redan det mesta, säger Marie och skratrar.

Det har tagit tid att komma dit. Hon och maken Mitch tog över Maries farmor och farfars hus i byn Valinge nordost om Varberg.

– 1980 rev vi det gamla huset och byggde ett nytt,

berättar Mitch.

För om det är Marie som är den växtintresserad så är det Mitch som är anläggaren och snickaren. Tillsammans har de skapat en två hektar stor trädgård och anlagt en 6 000 kvadratmeter konstgjord sjö med öar. Där finns änder, grodor och salamandrar.

En annan man som varit Marie till stor hjälp är träd-nörden och trädgårdsamatören Bertil Andersson.

– Han satte eld i baken på oss. Hade inte han funnits så hade det aldrig blivit så här. Jag kunde inget från början utan har lärt mig allt eftersom, säger Marie.

Hon fortsätter: – Jag lärde känna honom när jag köpte ett träd och plantskolan inte visste vad det var för art. Då fick de tillkalla Bertil. Han älskade träd men hade för liten trädgård och fick inte plats med allt han ville ha.

Sedan dess har Bertil hjälpt mig att leta upp ovanliga och speciella sorter, säger Marie.

Hon berättar hur hon och Mitch fick köpa stora Rhododendron utav Eva och Magnus Carlström på Lindhults plantskolan när den skulle läggas ned.

– Vi äkte dit hela familjen med släpkärra och grävde upp olika stora rhododendron och som sedan kom at bli början till Marie och Mitch Rhodondendronskog.

Både hon och maken är numera pensionerade.

– Vi har mer tid men vi har också mer ont i ryggen. Vi börjar jobba i trädgården i

Magnolia denudata 'Double Diamond', Yulanmagnolia.

februari varje år. Sedan är vi där varje dag fram till hösten, säger Marie.

Hon beskriver sig som en samlare.

– All fritid går åt att jobba i trädgården men det gör också att man blir lugn i själen, säger Marie och blickar ut över Rhodondendronskogen som står i ett hav av vitsippor. Som vita låga moln finns den vitblommade azalean 'April snow' som ackompanjeras med olika Magnolior.

– Rhodondendron har vi i blom från tidig vår till mid-sommar. Vi planterar dem rakt ut i skogsmiljön. Där trivs de perfekt, säger Marie.

Hon låter maken Mitch köra skottkärror med löv som de krattat ihop på hösten som de sedan sprider under buskarna. Där får löven ligga och jordförbättra.

– Jag vattnar vid behov. Då tar vi vatten från vår sjö. Vi märker att klimatet är påverkat. Risken för vintertorka och längre sommartorka har ökat.

Hon fortsätter:

– Numera kan vi plantera växter här som inte gick för fyrtio år sedan. Temperaturen och hårdigheten har ökat.

Vi passerar rundbladiga Rhodondendron 'Oredoxa' och 'Orbiculare', varierade Rhodondendron 'Rex' En av Rhodondendron favoriter-na är Halland, en icke namnskyddad hybrid framtagna av dendrologen och förre detta intendenten Tor Nitzelius vid Göteborgs Botaniska trädgård.

Nitzelius deltog vid den första Japanexpeditionen på 1950-talet. Insamlingmaterialet kom att ligga till grund för växterna i Japandalen i Göteborg.

Lilla Skapargården ligger i zon två i norra Halland och Marie berättar att huset står på berg och att bergsryggen löper ner i den Japaninspirerade delen av trädgården. Berget och grusgångarna lagrar värme och Marie planterar de japanska lönnarna i grus. De övriga träden i trädgården står i lövkompost då det varit skogsmiljö där innan.

Marie och Mitch berättar att de förstärkt berget som kom i dagen när tallar föll med sina rotvärtor och ramat in gångar med sten. Gångarna är sänkta och grusbelagda.

– Sedan har vi försökt att plantera så mycket som möjligt i det befintliga landskapet för att få det att se naturligt ut, säger Mitch.

Tillsammans drömmer de om att få se alla träd bli fullvuxna och att plantera fler Mag-

noliasorter ibland sina Rhodondendron.

Sedan Marie pensionerades förra året har de satsat fullt ut på att utveckla trädgården. De tar emot besök efter överenskommelse. Några dagar per år har de öppen trädgård.

– Vi ska också ha växtmarknad den 5 juni och då är det dessutom öppen trädgård, säger Mitch.

Marie har planer på att bygga upp en plantskola och så driver de sitt kaffe i samband med öppen trädgård och besök. Mitch har sina bin som gör honung från trädgårdens blommande skafferier.

– En av våra besökare sa: Vi behöver inte åka till Botaniska i Göteborg. Vi kan åka till Valinge!, berättar Marie och Mitch och gläds över minnet.

Eva Brandt

eva.brandt@stampen.com

Fakta: Marie och Mitch Tkauc

Gör: Pensionärer. Har Lilla Skapargården i byn Valinge nordost om Varberg. **Trädgårdens storlek:** Två hektar.

Odlingszon: 2, vissa platser varmare där det är berg i dagen och där grusgångar och sten värmer upp. **Familj:** Tre vuxna söner. **Öppet:** Mors dag, 5/6 växtmarknad, 6/6, 3/7 och 21/8. Övrig tid bokas på hemsidan. **Läs mer:** www.lillaskapargarden.se

Pinus strobus 'Louie', tall.

Cryptomeria japonica 'Rasen'.

Viburnum furcatum, Japanskt gaffelolvon.

Trädgårdsparet Mitch och Marie Tkauc i Lilla Skaparegården i Valinge nordost om Varberg. Här på bron som Maries bror har byggt i den Japaninspirerade delen av trädgården.

” Jag älskar träd. Både när de blommar, för sina blad, sin form och för sina höstfärger.

Marie Tkauc

BILDER: MAGNUS SUNDBERG